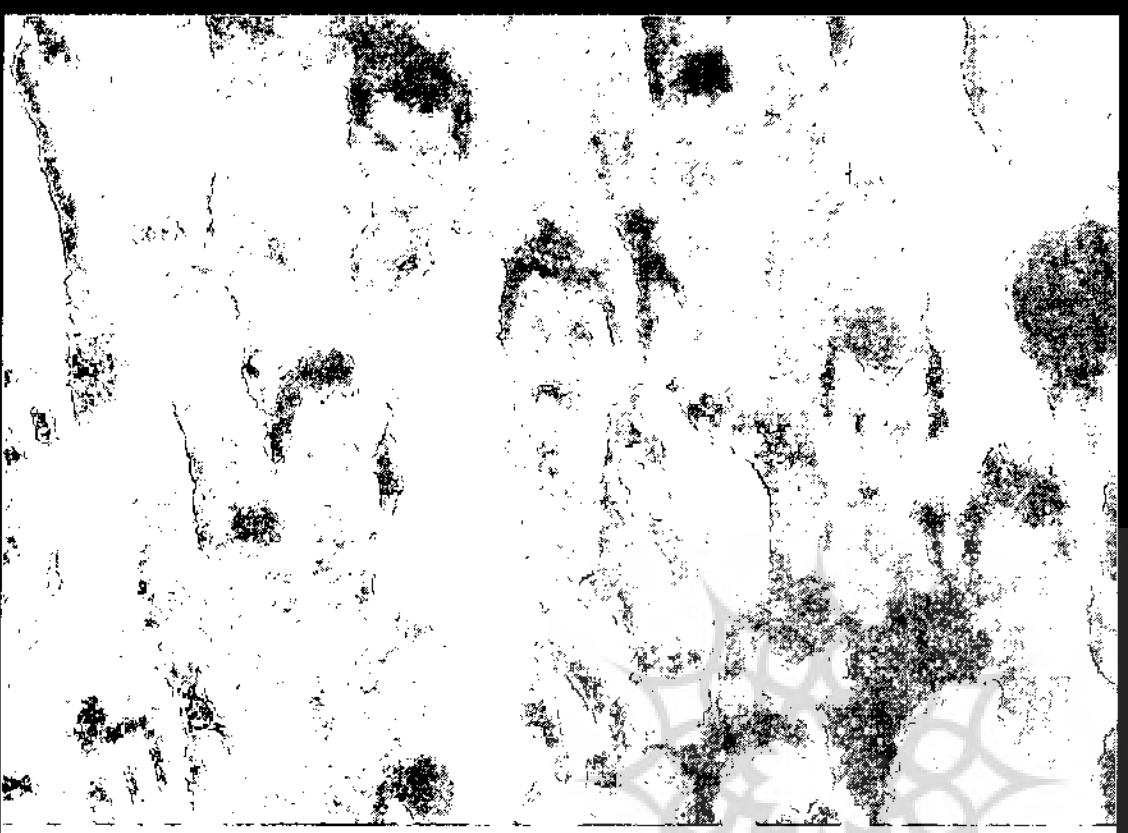

فرهنگ و هنر در برنامه سوم توسعه

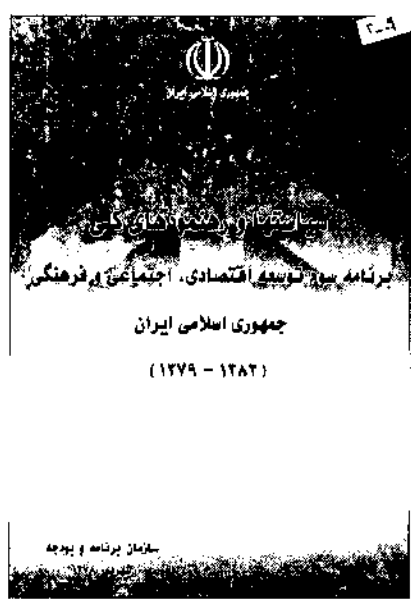
مقدمه

برنامه پنج ساله سوم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی کشور سومین تجربه برنامه ریزی بلند مدت بعد از پیروزی انقلاب اسلامی ایران است. برنامه اول از سال ۱۳۶۸ شروع و در سال ۱۳۷۲ به پایان رسید. برنامه دوم توسعه نیز از سال ۱۳۷۲ شروع و سال ۱۳۷۸ سال پایانی آن بوده است. برنامه پنج ساله سوم توسعه طبق رزنامتهای از سال ۱۳۷۹ شروع و در سال ۱۳۸۳ به پایان می رسد. آنچه در برنامه سوم نسبت به برنامه های اول و دوم توسعه کشور حائز اهمیت است توجه ویژه به بخش فرهنگ و فعالیتهای فرهنگی و هنری است. در نظر گرفتن شهرتهای عالی برای بخش فرهنگ و هنر، اهمیت جایگاه رهنمودهای فرهنگی در بین سایر رهنمودها و توجه ویژه مقام معظم رهبری به این بخش نشان دهنده ارتقاء جایگاه فرهنگ و هنر و جاری شدن آن در کلیه برنامه های توسعه کشور است. در این شماره برای شنیدن تا کنون منحصراً از فعالیتهای و جایگاه وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی به ویژه نشر کتاب در برنامه پنج ساله سوم توسعه را به اطلاع خوانندگان محترم مجله کتاب ماه کلیات برسانیم. کتاب ماه کلیات قصد دارد که نظرات و پیشنهادهای صاحب نظران، دانشوران نویسندگان و دیگر دوستان کارکنان نشر کتاب در کشور را در جهت اجرایی هر چه بهتر برنامه سوم توسعه و انعکاس آن به مسوولان ذیربطه درج نماید لذا در این شماره خلاصه ای از بخش فرهنگ و هنر و نشر کتاب در برنامه سوم برای اطلاع خوانندگان محترم و دوستان کارکنان نشر کشور ارائه می شود.

الف - خلاصه ای از ساختار تشکیلاتی نظام برنامه ریزی برنامه سوم توسعه در بخش فرهنگ نظام برنامه ریزی برنامه سوم توسعه در مهرماه سال ۱۳۷۷ از طرف ریاست محترم جمهوری به کلیه دستگاههای اجرایی کشور ابلاغ شد در این نظام دو نوع شورا پیش بینی شده بود. یکی شوراهای فرابخشی که خود شامل ۷ شورا و دیگری شوراهای بخشی که شامل ۱۲ شورا بود. شورای فرابخشی وظیفه تدوین رهنمودهای سیاستهای کلی حاکم بر برنامه سوم را در حوزه های مختلف بر عهده داشتند. شورای سیاستهای فرهنگی به عنوان تنها شورای فرابخشی در بخش فرهنگ پیش بینی شده بود که وظیفه تدوین رهنمودهای کلی حاکم بر برنامه سوم توسعه کشور و نیز سیاستهای راهبردی ذیل آن رهنمودها را به عهده داشت. در نهایت این رهنمودها خدمت هیأت محترم دولت و مقام معظم رهبری ارسال شد و تعدادی از آنها به تصویب رسیدند. شورای فرهنگ و هنر و تربیت بدنی تنها شورای بخشی در بخش فرهنگ و هنر بود که اعضاء آن را دستگاههای فرهنگی کشور و صاحب نظران مدعو تشکیل می دادند. وظیفه این شورا تدوین سیاستهای استراتژیک بخشی براساس رهنمودهای مصوب مقام معظم رهبری و هیأت دولت و نیز تهیه قانون برنامه سوم براساس سیاستهای استراتژیک برای بخش فرهنگ و هنر بوده است.

ب- رهنمودهای کلی فرهنگی در برنامه سوم توسعه وظیفه اصلی شورای سیاستهای فرهنگی در برنامه

سوم توسعه، تدوین رهنمودهای کلی فرهنگی حاکم بر برنامه سوم بود که این رهنمودها پس از بررسی در ستاد برنامه و هیأت دولت و با ایجاد تغییراتی به تصویب رسیدند. تعدادی از آنها جهت تصویب و تأیید نظر مقام معظم رهبری مشخص و خدمت ایشان ارائه گردید که پس از

مورد تصویب هیأت وزیران قرار گرفت که به شورای فرهنگ و سایر شوراهای ابلاغ گردید:

۱- مصونیت فرهنگی جامعه بویژه نسل جوان به عنوان جهت گیری اصلی سیاستهای فرهنگی کشور تلقی شده و در این راستا ارتقاء ایمان و ارزشهای معنوی و اخلاقی، زمینه سازی مناسب برای شکوفایی معرفت و خلاقیت های علمی، پژوهشی، فرهنگی و هنری مدنظر قرار می گیرد.

۲- نهادها و دستگاههای فرهنگی کشور ساماندهی و هماهنگ می گردد.

۳- زمینه های رشد کمی و کیفی آثار و خدمات فرهنگی و استفاده عادلانه از آنها ایجاد می گردد.

۴- حمایت از ایرانیان خارج از کشور در جهت تحکیم هویت ملی، استفاده از ظرفیت و تسهیل ارتباط آنها با کشور.

۵- زمینه های مناسب برای تقویت بنیه مالی و رونق اقتصاد فرهنگ ایجاد می گردد.

۶- بر حفظ مبانی و ارزشهای دینی و ملی در برنامه ریزی های توسعه کشور تاکید می گردد.

۷- نظام اطلاع رسانی برای استفاده از فناوریهای جدید و چاره اندیشی برای مصون ماندن از آثار منفی آن ساماندهی می گردد.

۸- بر تحکیم وحدت و همبستگی ملی ضمن احترام به آداب و رسوم و فرهنگهای محلی تاکید می گردد.

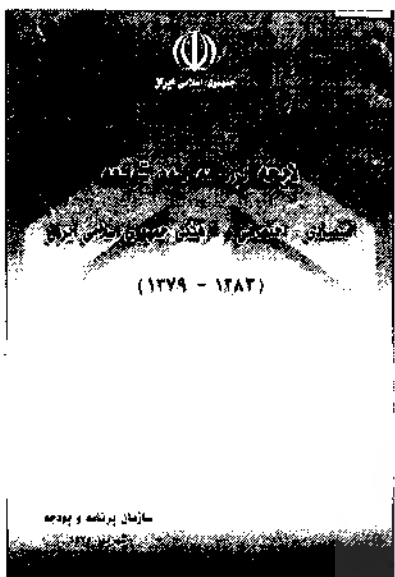
۹- زمینه های گسترش فرهنگ استفاده بهینه از منابع عمومی و ثروتهای ملی با تاکید بر فرهنگ کار، وجدان کاری، انضباط اقتصادی و قناعت و صرفه جوئی فراهم می شود.

۱۰- بر توسعه و گسترش زبان و ادبیات فارسی در کشور و در بین ملت های دیگر تاکید می گردد.

۱۱- از آنجا که لازمه دستیابی به صلح پایدار جهانی، شناخت و احترام متقابل و تقویت روابط فکری و فرهنگی ملت ها است و علاوه بر آن شناخت علمی و سنجیده مبانی فکری و اعتقادی اقوام و ملل موجب بسط ظرفیت همکاریهای بین المللی و در نتیجه توسعه ملی می گردد. بر اصل گفتگوی میان فرهنگها و تمدنها به عنوان یکی از مبانی سیاست فرهنگی کشور تاکید گردیده و برای تحقق آن برنامه ریزی می شود.

ج- سیاستهای استراتژیک وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی در برنامه سوم توسعه

وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی با توجه به تجزیه و تحلیل عملکرد گذشته و چشم انداز آینده خود و نیز رهنمودهای مصوب مقام معظم رهبری و هیأت دولت، سیاستهای استراتژیک خود را در هشت بند برای برنامه سوم توسعه تدوین و تصویب نمود. سیاستهای ذیل مجموعه ای است که سرنوشت بخش را طی ۵ سال آینده مشخص نموده تا بتواند تغییراتی مطلوب در روند تحولات بخش ایجاد نماید:

۱- اهتمام ویژه به کیفیت و محتوای فعالیتها و بهبود کارکرد محصولات فرهنگی و هنری در راستای حفظ ارزشهای اسلامی و ملی و مقابله با تهاجم فرهنگی.

۲- توسعه بهره مندی همگان از محصولات و خدمات فرهنگی و هنری و گسترش مراکز عرضه آن و تسهیل و تسریع در خدمات اطلاع رسانی.

۳- حمایت از حقوق معنوی و مادی پدیدآورندگان آثار فرهنگی و هنری و فراهم کردن زمینه های رفاه اجتماعی و اقتصادی آنان.

۴- قانونمند و کارآمد نمودن نظامهای نظارتی و حمایتی فعالیت های بخش فرهنگ و هنر.

۵- فراهم آوردن زمینه های مشارکت مردمی و سرمایه گذاری بیشتر بخش تعاونی و خصوصی در بخش فرهنگ و هنر.

۶- گسترش پژوهشهای بنیادی و کاربردی در حوزه فرهنگ و هنر به منظور شناسایی نیازها و مسائل و مشکلات جامعه و برنامه ریزی فرهنگی و ارزیابی مستمر آثار ناشی از سیاستهای سایر بخشها بر بخش فرهنگ بویژه فرهنگ عمومی.

۷- کارآمد نمودن نظام مدیریت بخش فرهنگ توسعه منابع انسانی و آموزش های علمی و کاربردی به منظور فراهم کردن زمینه های بروز خلاقیت و ارتقاء دانش فنی و افزایش توان فن آوری.

۸- فراهم کردن زمینه های توسعه صادرات محصولات فرهنگی و هنری در سطح منطقه و جهان به منظور معرفی فرهنگ و هنر ایران اسلامی.

د- قانون برنامه سوم توسعه مرتبط با وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی

بر اساس رهنمودهای کلی مصوب و نیز سیاستهای استراتژیک، وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی موظف شد که

بمطابق فرآوان در مجمع تشخیص مصلحت نظام ۶ بند ذیل بعنوان سیاستهای کلی فرهنگی حاکم بر برنامه سوم توسط معظم له تأیید و به دولت ابلاغ شد:

۱- اعتناء و عمق بخشیدن به معرفت و بصیرت دینی و قرآنی و تحکیم فکری و عملی ارزشهای انقلاب اسلامی و مقابله با تهاجم فرهنگی بیگانه.

۲- زنده و نمایان نگاهداشتن اندیشه دینی و سیاسی حضرت امام خمینی (ره) در همه سیاستگذاریها و برنامه ریزیها و برجسته کردن نقش آن بعنوان یک معیار اساسی.

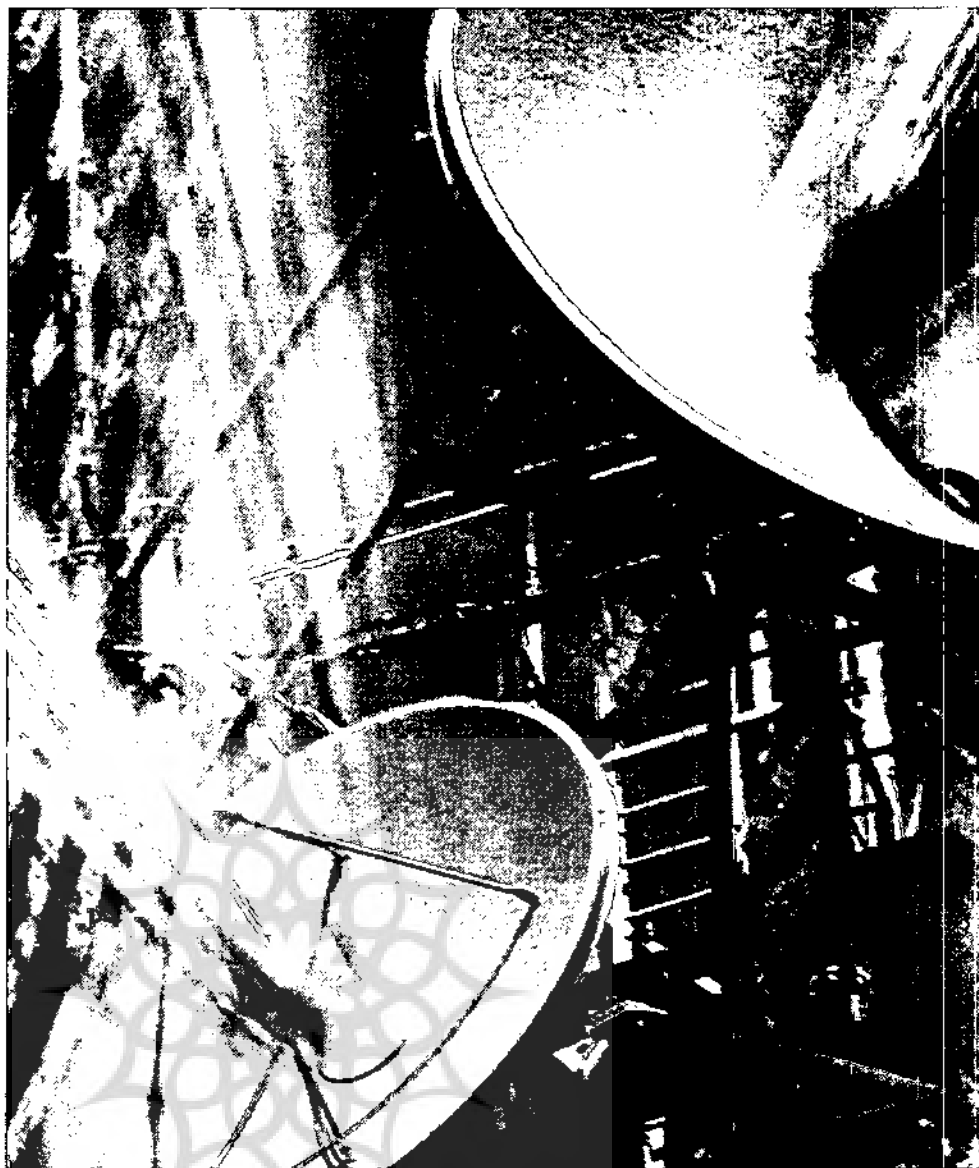
۳- رعایت آراستگی سیمای جامعه و کشور و محیط سازندگی به ارزشهای اسلامی و انقلابی.

۴- جهت دهی رسانه ها بخصوص صدا و سیما به سمت سالم سازی فضای عمومی و رشد آگاهیها و فضائل اخلاقی و اطلاع رسانی صحیح و تحقق سیاستهای کلی برنامه توسعه.

۵- توجه به پرورش و شکوفایی استعدادها، تشویق خلاقیت و نوآوری علمی و تقویت امر پژوهش و بالا بردن توان علمی و فن آوری کشور.

۶- معرفی و ترویج فرهنگ و ارزشهای والای اسلام و ایران به جهانیان و تبیین شخصیت و مبانی سیاسی و فکری امام خمینی (ره) به آنان و توجه به تجربه دیگر کشورها - ویژه کشورهایی که مشترکات بیشتری با ما دارند. در برنامه توسعه و شناسایی نکاتی که به موفقیت یا ناکامی آنان انجامیده است.

همچنین ۱۱ بند ذیل بعنوان رهنمودهای کلی برنامه سوم

فرهنگی، هنری و ورزشی، طرح‌های نیمه تمام و اراضی متعلق را در مناطق شهری با اولویت شهرهای بزرگ به بخشهای غیر دولتی یا اولویت اشخاص حقیقی و حقوقی اینترگران، که دارای سوابق ورزشی، فرهنگی و هنری و شهرداریها در قالب قراردادهای اجاره، اجاره به شرط تملیک و فروش، واگذار نموده و درآمدهای ناشی از آن را به خزانه واریز نماید. معادل وجوه واریزی فوق از محل اعتبارات ردیف خاصی که در قوانین بودجه سنوایی هر یک از سالهای برنامه پیش‌بینی خواهد شد، در اختیار دستگاههای اجرایی موضوع این بند قرار می‌گیرد تا برای احداث فضاهای فرهنگی، هنری و ورزشی در مناطق توسعه‌نیافته یا کمتر توسعه یافته در چارچوب سیاستهای برنامه سوم هزینه کند.

ب - سازمان برنامه و بودجه موظف است در لوائح بودجه سنوایی هر یک از سالهای برنامه اعتبارات بخشهای فرهنگ و هنر، تربیت بدنی و ورزش را با توجه به موارد مذکور در بند (الف) این ماده و با عنایت به وضعیت بهره‌برداری از فضاهای ورزشی، فرهنگی و هنری در مناطق مختلف کشور به گونه‌ای توزیع کند که نابرابریهای موجود در زمینه برخورداری مناطق مختلف کشور از فضاهای ورزشی، فرهنگی و هنری و دستیابی ساکنین آنها به تولیدات فرهنگی تقلیل یافته و به تعادل برسد. آیین نامه اجرایی این ماده شامل نحوه واگذاری امکانات، تاسیسات و فضاهای فرهنگی، هنری و ورزشی، اراضی و طرح‌های نیمه تمام قابل واگذاری، نحوه استفاده از تسهیلات بانکی و موارد و نحوه مصرف درآمدهای ناشی از اجرای مفاد این ماده، به پیشنهاد مشترک سازمانهای برنامه و بودجه، امور اداری و استخدامی کشور، وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی و سازمان تربیت بدنی به تصویب هیات وزیران خواهد رسید.

تبصره ۱ - کلیه دستگاه‌های موضوع ماده (۱۱) این قانون و نهادها و مؤسسات عمومی غیر دولتی مشمول مفاد این ماده می‌باشند.

تبصره ۲ - اجرای مفاد این ماده در مورد مؤسسات و نهادهایی که تحت نظر مقام معظم رهبری اداره می‌شوند منوط به تایید معظم‌له می‌باشد.

ماده ۱۵۶ -

به منظور استفاده از توانمندیهای شوراهای اسلامی شهر و روستا در انجام امور دینی و فرهنگی، شوراهای مذکور علاوه بر وظایف مصرحه در قانون تشکیل آنها، موظف به انجام وظایف ذیل هستند.

الف - بررسی مشکلات و نارسائیهای فرهنگی، هنری، ورزشی و آموزشی و ارائه پیشنهادها لازم به مسوولان و مراجع ذی ربط.

ب - مساعدت و مشارکت در حفظ و نگهداری بناهای فرهنگی و گلزار شهدا، بهره‌برداری از مراکز فرهنگی و هنری و ورزشی و تلاش برای جلب همکاری مردم در ایجاد تاسیسات و فضاهای موردنیاز.

ج - همکاری در حفاظت از ابنیه و آثار تاریخی و فرهنگی و بافتها و محوطه‌های فرهنگی، تاریخی و ممانعت از تغییر کاربری آنها.

آیین‌نامه اجرایی این ماده شامل نحوه مشارکت و همکاری شوراهای در انجام وظایف مذکور به پیشنهاد مشترک وزارتخانه‌های فرهنگ و ارشاد اسلامی و کشور، سازمان تبلیغات اسلامی و سازمان تربیت بدنی به تصویب

وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی مرتبط می‌باشد که بخش نشر کتاب نیز در درون این شش ماده، موظف به انجام طرحها، تهیه آیین‌نامه‌ها و لوائح مورد نیاز حوزه خود شده‌است. مواد ۱۵۵، ۱۵۶، ۱۵۹، ۱۶۰، ۱۶۱ و ۱۶۲ قانون برنامه سوم توسعه که مرتبط با وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی است به شرح زیر می‌باشد:

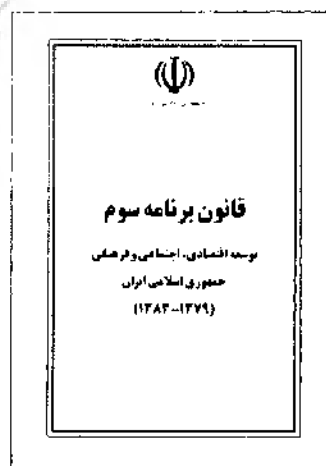
ماده ۱۵۵ -

الف - به منظور گسترش عدالت اجتماعی و فراهم کردن امکان استفاده عادلانه اقشار مختلف جامعه از کالاهای و خدمات فرهنگی، ورزشی و هنری و به منظور ایجاد تعادل و کاهش نابرابریها اجازه داده می‌شود:

۱- وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی و سازمان تربیت بدنی حسب مورد شاخصها و استانداردهای مربوط به بهره‌مندی نقاط مختلف کشور از فضاهای ورزشی، فرهنگی، هنری و همچنین میزان دسترسی ساکنین مناطق مختلف کشور به خدمات و تولیدات فرهنگی، هنری و ورزشی را متناسب با ویژگیهای اجتماعی، فرهنگی، جمعیتی و جغرافیایی هر یک از این مناطق، حداکثر تا پایان سال اول برنامه سوم تهیه و همراه با ارائه راه حل‌های مناسب برای ایجاد تعادل به هیات وزیران ارائه دهند.

۲- دستگاه‌های اجرایی امکانات، تاسیسات و فضاهای

مواد قانونی مورد نیاز جهت اجرای سیاستهای استراتژیک خود را تهیه و به تصویب برسانند. بر این اساس، مواد

زیادی توسط حوزه‌های مختلف وزارتخانه تهیه و به ستاد برنامه ارسال شد. ستاد برنامه با تلفیق نمودن بندهای مشابه و حذف موادی که ضرورت تصویب مجلس شورا را نداشتند، تعدادی از آنها را جهت تصویب مجلس شورای اسلامی انتخاب نمود. در نهایت شش ماده از قانون برنامه سوم توسعه اختصاصاً به بخش فرهنگ و هنر و بویژه

هیات وزیران خواهد رسید.

ماده ۱۵۹-

برای اعتلای معرفت دینی و قرآنی و بهره‌گیری از اندیشه‌های والای حضرت امام خمینی (ره) و رهنمودهای مقام معظم رهبری حضرت آیت‌الله خامنه‌ای در تحکیم و مبانی فکری ارزشهای انقلاب اسلامی و فرهنگ جهاد و شهادت در جامعه، به ویژه در جوانان و نوجوانان، وزارتخانه‌های آموزش و پرورش، علوم، تحقیقات و فن‌آوری، بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، فرهنگ و ارشاد اسلامی، سازمان صدا و سیما، نیروی مقاومت بسیج، سازمان تبلیغات اسلامی، دفتر تبلیغات اسلامی و سایر دستگاههایی که از بودجه عمومی استفاده می‌کنند موظف‌اند:

الف - یکی از مراکز پژوهشی موجود خود را برای انجام مطالعات مستمر و همه جانبه در زمینه‌های بهره‌گیری از علوم و فن‌آوری‌ها و هنر دینی و افکار حضرت امام خمینی (ره) مأمور کنند و با پیش‌بینی منابع لازم زمینه‌های مشارکت دانشجویان دوره‌های تحصیلات تکمیلی را در پژوهش‌های مرتبط با این امور فراهم کنند.

ب - در طرح‌ها و فعالیت‌های فرهنگی و تربیتی، آموزشی با بهره‌گیری از انواع هنرها، علوم و فن‌آوری‌های جدید، اثر بخشی فعالیت‌ها در این زمینه‌ها را عمیق‌تر بخشند و با پیش‌بینی امکانات و امتیازات کافی زمینه جذب اندیشمندان متعهد و استعدادهای خلاق، نوآور را در این عرصه‌ها فراهم سازند.

ج - یکی از واحدهای مناسب موجود خود را برای تحقیق و ارزیابی مستمر اثر بخشی فعالیت‌های فرهنگی، تربیتی موجود و جدید و چگونگی ارتقای بهره‌وری از منابع موجود در اجرای اهداف سابق‌الذکر را تجهیز کنند.

شروع هر گونه فعالیت جدید فرهنگی، تربیتی و آموزشی در زمینه‌های فوق با ارائه توجیه مناسب مبتنی بر نتایج این ارزیابی‌ها صورت خواهد پذیرفت.

د - وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی موظف است به منظور ترویج فرهنگ ایثار و شهادت و بزرگداشت یاد شهیدان و تجلیل از ایثارگران و حماسه دفاع مقدس و اعطای تسهیلات ویژه در فعالیت‌های فرهنگی، هنری به خانواده‌های معظم شاهد و ایثارگران با همکاری بنیاد شهید انقلاب اسلامی و بنیاد مستضعفان و جانبازان انقلاب اسلامی و بنیاد حفظ آثار و ارزشهای دفاع مقدس، طرح مناسبی را تهیه و به هیات وزیران ارائه کند.

ه - دستگاه‌های ذی‌ربط موظفند به منظور ترویج فرهنگ و ارزشهای والای اسلام و ایران اسلامی و استفاده از اندیشه‌های دینی و سیاسی حضرت امام خمینی (ره) اقدامات ذیل را انجام دهند:

۱- سازمان امور اداری و استخدامی کشور موظف است برنامه آموزشی ویژه‌ای را برای مدیران دولتی تهیه و از طریق آن مبانی نظری و اندیشه‌های دینی و سیاسی حضرت امام خمینی (ره) را آموزش دهد.

۲- سازمان صدا و سیما جمهوری اسلامی ایران و وزارتخانه‌های آموزش و پرورش، علوم، تحقیقات و فن‌آوری و بهداشت، درمان و آموزش پزشکی با تجدید نظر در برنامه‌های آموزشی و تربیتی خود مرفعی شخصیت حضرت امام خمینی (ره) و اندیشه‌های معظم‌له را مورد عنایت خاص قرار دهند.

۳- وزارت علوم، تحقیقات و فن‌آوری برنامه‌های

خاصی را برای تقویت مطالعات و پژوهش‌های مربوط به شناخت افکار و اندیشه‌های امام خمینی (ره) با همکاری مؤسسه تنظیم و نشر آثار حضرت امام خمینی (ره) تدوین و با بهره‌گیری از ظرفیتهای مؤسسات و مراکز پژوهشی و پایان نامه‌های دوره‌های تحصیلات تکمیلی زمینه شناخت هر چه بیشتر افکار معظم‌له رافراهم سازد.

۴- به منظور اجراء، نظارت و ارزیابی این برنامه‌ها، ستادی در قالب آیین‌نامه این بند تعیین می‌شود.

و- به منظور آموزش همگانی قرآن کریم، سازمان تبلیغات اسلامی موظف است در سطح کشور نقاط محروم نسبت به فراخوان و آموزش قرآن (با عنوان طرح نهضت قرآن آموزی) اقدام نماید.

در این راستا ضمن اولویت بخشیدن به جوانان و نوجوانان سازمان مذکور مجاز است تا در هر یک از مراکز استانها نسبت به تاسیس و حمایت مرکز تربیت معلم و مبلغ قرآن اقدام نماید.

آیین‌نامه اجرائی این بند با مشارکت سازمان تبلیغات اسلامی و سازمان اوقاف و امور خیریه تهیه و در سال اول برنامه سوم به تصویب هیات وزیران خواهد رسید.

ز- به منظور هماهنگی اعزام مبلغ خصوصا جهت نقاط محروم و دهستان‌های فاقد روحانی در ایام سال به مناسبت‌های مختلف سازمان تبلیغات اسلامی موظف است ضمن انجام مطالعات و تحقیقات میدانی لازم در خصوص نیازمندی‌های تبلیغ دینی سراسر کشور، در سال اول برنامه سوم نتیجه آن را با طرح جامع شناسائی، گزینش و آموزش‌های کوتاه مدت، بلندمدت و اعزام با مشارکت سایر ارگان‌ها و نهادهای ذی‌ربط تهیه و به تصویب هیات وزیران برساند.

ح - به منظور بررسی و پژوهش پیرامون مسائل مستحدثه و مشکلات مذهبی اقشار مختلف در زمینه فرهنگ دینی و نحوه پاسخگویی منطقی به سوالات و مشکلات مذکور، دفتر تبلیغات اسلامی حوزه علمیه قم موظف است ضمن هماهنگی با مراکز پژوهشی دینی، راهکارها و طرح‌های کاربردی و برنامه‌های عملی تحقق هدف فوق را طی سال اول برنامه سوم تهیه و به تصویب شورا عالی انقلاب فرهنگی برساند.

آیین‌نامه اجرائی این ماده، شامل نحوه همکاری دستگاه‌های اجرائی، به پیشنهاد سازمان برنامه و بودجه و دستگاه‌های فوق‌الذکر حداکثر ظرف شش ماه پس از تصویب این قانون به تصویب هیات وزیران خواهد رسید.

تبصره: انجام کلیه فعالیت‌های پیش‌بینی شده در این ماده در مورد مؤسسات و نهادهایی که تحت نظر مقام معظم رهبری اداره می‌شوند، منوط به تایید معظم‌له می‌باشد.

ماده ۱۶۰-

گزارش‌های پژوهشی، پایان نامه‌ها و نرم‌افزارهای چند رسانه‌ای به عنوان «اثر» مشمول مفاد قانون حمایت حقوق مؤلفان و مصنفان و هنرمندان مصوب ۱۱/۱۰/۱۳۳۸ می‌گردد. ثبت نرم‌افزارهای چند رسانه‌ای از لحاظ فنی و رایانه‌ای توسط دبیرخانه شورای عالی داده‌ورزی انجام می‌شود. شورای عالی یاد شده موظف است در موقع ثبت اثر، نظر وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی را اخذ کند.

تبصره - نحوه ثبت آثار فرهنگ مکتوب، هنری، سینمایی و نرم‌افزارهای رایانه‌ای برای استفاده از حق

انحصاری توسط صاحبان آنها به موجب آیین‌نامه‌ای خواهد بود که به پیشنهاد سازمان برنامه و بودجه و وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی به تصویب هیات وزیران می‌رسد.

ماده ۱۶۱-

به منظور بازسازی سینماها و مجتمع‌های فرهنگی و ساخت سینماها و مجتمع‌های فرهنگی جدید و تالارهای نمایش در شهرهایی که بیش از پانزده هزار (۱۵۰۰۰) نفر جمعیت دارند:

الف - شهرداریهای کشور می‌توانند راسا یا با مشارکت اشخاص حقیقی و حقوقی برای ساخت و بازسازی سینماهای موجود از تسهیلات بانکی استفاده کنند.

ب - تامین زمین مناسب برای ساخت سینما و مجتمع فرهنگی در شهرک‌های جدید الاحداث به عهده وزارت مسکن و شهرسازی و در طرح‌های توسعه شهری به عهده شهرداریها خواهد بود.

زمینهای مذکور در این بند به قیمت منطقه‌ای و به صورت اقساط ده ساله در اختیار اشخاص حقیقی و حقوقی متقاضی قرار می‌گیرد.

ج - به شهرداریهای شهرهای مذکور اجازه داده می‌شود زمینهای مناسب برای ساخت سینما و مجتمع فرهنگی را که در مالکیت شهرداری است بدون انتقال مالکیت در قالب قرار داد با دریافت حداقل سهم بابت زمین برای مدت بیست و پنج (۲۵) سال در اختیار افراد حقیقی و حقوقی قرار دهند.

د - در موارد بازسازی سینماها و مجتمع‌های فرهنگی و یا ساخت سینماهای جدید و تالارهای نمایش شهرداریها موظفند بدون اخذ هر نوع عوارض و دریافت هزینه، پروانه ساخت صادر و در صورت هماهنگی با طرح‌های جامع شهری حداکثر معادل زیربنای سالن‌های نمایش، مجوز ساخت تجاری و خدماتی صادر کنند. سینماها و مجتمع‌های فرهنگی که با استفاده از این امتیازات ساخته می‌شوند تا ده سال پس از بهره‌برداری مجاز به تغییر کاربری نیستند.

آیین‌نامه اجرائی این ماده بنا به پیشنهاد مشترک وزارت خانه‌های فرهنگ و ارشاد اسلامی و کشور و سازمان برنامه و بودجه به تصویب هیات وزیران خواهد رسید.

ماده ۱۶۲-

به منظور شناخت تحولات فرهنگی جامعه، افزایش کارایی دستگاه‌های فرهنگی، ساماندهی مجموعه فعالیت‌های مؤثر بر فرهنگ عمومی جامعه و اعمال نظارت مستمر بر فعالیت‌های فرهنگی، اقدامات ذیل به عمل خواهد آمد:

الف - وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی موظف است با انجام مطالعات لازم و با مشخص نمودن تعاریف، مفاهیم اصلی بخش فرهنگ نسبت به تعریف شاخص‌های فرهنگی متناسب با اهداف و آرمان‌های نظام جمهوری اسلامی و سیاست‌های فرهنگی مصوب شورای عالی انقلاب فرهنگی اقدام و پس از تایید شورای مذکور با مبنا قراردادن آنها و با همکاری مرکز آمار ایران به ترتیب ذیل نسبت به تولید اطلاعات مربوط به آنها و اندازه‌گیری تحولات شاخص‌های مزبور طی سالهای برنامه سوم اقدام نماید:

۱- هر دو سال یک بار تحولات شاخص‌های مربوط به تغییرات فکری، بینشی و رفتاری جامعه را تعیین و برای بررسی در اختیار دستگاهها و نهادهای ذی‌ربط قرار

دهد.

۲- همه ساله تحولات شاخص‌های مربوط به میزان مصرف کالاها و خدمات فرهنگی در کل کشور و مناطق مختلف را تعیین کند.

۳- همه ساله اطلاعات و آمار و تحولات شاخص‌های مربوط به نیروی انسانی، فضاها و تجهیزات فرهنگی اعم از دولتی و غیر دولتی را در کل کشور به تفکیک استان تعیین نماید.

ب- دولت موظف است تا پایان سال اول برنامه سوم اقدامات قانونی لازم در خصوص نحوه انجام فعالیت‌های فرهنگی دستگاه‌های اجرایی متولی امور فرهنگی اعم از دولتی، نهادها و سازمانهای عمومی غیردولتی را باهدف شفاف‌سازی مسوولیت‌های دولت در قبال تحولات فرهنگی، افزایش کارایی، حذف فعالیت‌های موازی، برقراری انضباط مالی، تنوع بخشیدن به روش‌های تامین منابع، فراهم آوردن زمینه‌های بیشتر مشارکت مردم در امور فرهنگی را در قالب «طرح ساماندهی امور فرهنگی» تهیه نماید.

ج- به منظور ارزیابی تحولات فرهنگ عمومی و میزان اثر بخشی مجموعه فعالیت‌های فرهنگی که از طریق دستگاه‌های آموزشی، فرهنگی، رسانه‌ها و سایر دستگاه‌های اجرایی و نهادها و سازمانهای غیر دولتی صورت می‌گیرد، ستاد نظارت و ارزیابی زیر نظر شورای عالی انقلاب فرهنگی تشکیل می‌گردد تا نسبت به انجام فعالیت‌های زیر اقدام نماید:

۱- با استفاده از اطلاعات و شاخص‌های موضوع بند (الف) این ماده و انجام مطالعات و تحقیقات لازم، چالش‌ها و بحران‌های فرهنگی قابل پیش‌بینی ناشی از توسعه ارتباطات فرهنگی و تهاجم فرهنگ بیگانه را شناسایی و پس از تایید شورای عالی انقلاب فرهنگی و بر حسب مورد به دستگاه‌های مسوول منعکس نماید.

۲- میزان و نحوه اثر بخشی فعالیت‌های فرهنگی، آموزشی و پژوهشی دستگاه‌های مختلف اجرائی را در راستای تحقق سیاست‌های مصوب شورای عالی انقلاب فرهنگی در مسائل فرهنگی و سیاست‌های اجرایی بخش فرهنگ و هنر، ارتباطات جمعی و تربیت بدنی در برنامه سوم توسعه را ارزیابی و پس از تایید شورای عالی انقلاب فرهنگی به مراجع ذی‌ربط گزارش نماید.

۳- با انجام مطالعات مستمر روند تحقق و پیگیری دیدگاه‌های حضرت امام خمینی (ره) و مقام معظم رهبری در حوزه فرهنگ را در دستگاه‌ها و نهادهای مختلف و در فرهنگ عمومی جامعه ارزیابی و نتایج حاصل را در اختیار مراجع ذی‌ربط قرار دهد.

۴- پس از تعیین شاخص‌های اصلی نشان‌دهنده تحولات فکری، بینشی، رفتاری اقبال مختلف به ویژه نوجوانان و جوانان و تصویب آن از طرف شورای عالی انقلاب فرهنگی، به طور سالانه و مستمر گزارش‌های لازم حاوی تحولات شاخص‌ها و علل آن، راه کارهای مؤثر برای بهبود این شاخص‌ها را تهیه و پس از تایید شورای عالی انقلاب فرهنگی در اختیار مراجع ذی‌ربط قرار دهد تا برای اصلاح سیاست‌ها و فعالیت‌های اجرایی مورد استفاده قرار گیرد.

د- کلیه دستگاه‌های اجرائی، نهادها و سازمانهای عمومی غیردولتی موظف‌اند براساس رهنمودها و نتایج مطالعات و گزارش‌های این ستاد، فعالیت‌های خود را اصلاح ویا تقویت نمایند و سازمان برنامه و بودجه نیز در زمان

تنظیم بودجه‌های سالیانه گزارش‌ها و تحلیل‌های منتشره ستاد موضوع بند (ج) این ماده را مدنظر قرار داده و تمهیدات لازم برای اجرای پیشنهادات اصلاحی ستاد مذکور را فراهم آورد.

تبصره - انجام کلیه فعالیت‌های پیش‌بینی شده در این بند در مورد مؤسسات و نهادهایی که تحت نظر مقام معظم رهبری اداره می‌شوند، منوط به تایید معظم‌له می‌باشد.

ه- راهکارهای اجرایی بخش فرهنگ و هنر مصوب هیات محترم دولت در برنامه پنج‌ساله سوم توسعه

از آنجاییکه برنامه سوم توسعه محور بحث خود را اصلاح قوانین و ساختار، کاهش تصدی دولت و تقویت بخش غیر دولتی، تقویت نهادهای مدنی و افزایش مشارکت و... قرار داده بود، لذا دستگاه‌های اجرایی با حجم زیادی از مواد قانونی در زمینه اصلاح قوانین، ساختار و سیاست‌های اجرایی روبرو بودند. گنجاندن همه آنها در قانون برنامه سوم، نه مقدور بود و نه کار کارشناسی قوی روی آنها صورت گرفته بود. لذا دولت محترم تعداد زیادی از پیشنهادها را در کمیسیون‌های ویژه خود مورد بررسی قرار داده و بعضی از آنها را به عنوان راهکار اجرایی در برنامه سوم تصویب نمود.

راهکارهای مصوب، دست دولت را جهت اصلاحات ساختاری و تشکیلاتی بیشتر باز گذاشته است تا در رسیدن به اهداف برنامه سوم توسعه به آنها بپردازد. بدین منظور، راهکارهای اجرایی مصوب دولت در بخش فرهنگ و هنر ارایه می‌شود تا ضمن اطلاع از کلیه بخش‌های وزارتخانه در برنامه سوم، جایگاه مناسبی برای بررسی نشر کتاب فراهم شود.

۱- واحدهای پژوهشی در ادارات کل فرهنگ و ارشاد اسلامی استانها یا رعایت حداقل توسعه تشکیلاتی در ادارات کل مذکور به منظور انجام پژوهش‌های کاربردی در زمینه فرهنگ‌های بومی و منطقه‌ای و شیوه‌های جذب مشارکت عمومی در فعالیت‌های فرهنگی و هنری، ایجاد می‌شود.

۲- وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی موظف است به منظور شفاف کردن امور چاپ، نشر، سینما و ساماندهی نحوه نظارت بر آنها و رفع مشکلات کتابخانه‌های عمومی، لایحه نشر کتاب، لایحه سینما و موارد اصلاحی در قانون کتابخانه‌های عمومی را در مدت یکسال پس از تصویب برنامه به هیات وزیران پیشنهاد کند.

۳- در کلیه فعالیت‌های فرهنگی و هنری حتی‌المقدور ممنوعیت‌های قانونی و اعمال نظارت عالی بتدریج جایگزین ممیزیها و نظارت‌های پیشینی خواهد شد. دستگاه‌های فرهنگی کشور موظفند طی مدت یک سال پس از تصویب قانون برنامه سوم توسعه، مواردی از نظارت‌های پیشینی را که مستلزم شفاف‌سازی و تبدیل به محدودیت‌ها و ممنوعیت‌های قانونی مشخص است جهت تصویب به هیات وزیران پیشنهاد کنند.

۴- کلیه دستگاه‌های فرهنگی موظفند:

الف - در اعطای تسهیلات و امتیازات فرهنگی، ایثارگران و آزادگان را در اولویت قرار دهند و از توان فکری و معنوی آنان در زمینه فعالیت‌ها و عملیات خود بهره‌جویند.

ب- تسهیلات لازم برای تولید کالا و خدمات فرهنگی با مضمون احیا، حفظ و ترویج فرهنگ رزمندگی و روحیه ایثار و شهادت‌طلبی و زنده نگه داشتن یاد و خاطره شهدا

با تجلیل از دلاوران ۸ سال دفاع مقدس در قوانین و مقررات حوزه مسوولیت‌شان پیش‌بینی کنند.

۵- به منظور تعیین تکلیف آن دسته از فعالیت‌های فرهنگی آموزشی دستگاه‌های اجرایی که در تعیین محدوده‌های مربوط به نوع و کیفیت فعالیت‌هایشان از نظر فقهی ابهام وجود دارد وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی موظف است طی مدت یکسال از تاریخ تصویب قانون برنامه سوم طرحی را برای ارائه به شورای عالی انقلاب فرهنگی تهیه کند که در چارچوب آن امکان کسب نظر دستگاه‌های سابق الذکر از مراجع ذی‌ربط در حداقل زمان فراهم شود.

۶- وزارتخانه‌های فرهنگ و ارشاد اسلامی، آموزش و پرورش و جهادسازندگی و سازمان تربیت بدنی موظفند ضمن تعیین شاخص‌های برخورداری نقاط روستایی از امکانات فرهنگی، فضاها و چند منظوره فرهنگی، آموزشی، تربیتی، هنری و ورزشی در مراکز جمعیتی نقاط محروم کشور با اولویت دادن به نقاط توسعه نیافته و کمتر توسعه یافته براساس شاخص‌های پیش گفته برنامه‌های اجرایی خود را اصلاح کنند.

آیین نامه اجرایی این بند در مدت شش ماه پس از تاریخ تصویب قانون برنامه سوم توسعه، به پیشنهاد سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور به تصویب هیات وزیران خواهد رسید.

۷- وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی با همکاری سایر دستگاه‌های فرهنگی موظف است در مدت یکسال پس از تصویب قانون برنامه سوم توسعه، طرح ساماندهی انجام پژوهش‌های فرهنگی و نحوه همکاری دستگاه‌های فرهنگی در این پژوهش‌ها را با توجه به نیازهای روز به منظور تامین منابع پژوهشی و اطلاعات مرجع و تسهیل دسترسی پژوهشگران به اینگونه اطلاعات در حوزه پژوهش‌های علوم انسانی تدوین و همچنین شبکه اطلاع رسانی سراسری و بانک‌های اطلاعات پژوهشی فرهنگی با قابلیت اتصال به شبکه‌های بین‌المللی و کتابخانه‌های تخصصی را طراحی کنند.

۸- وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی موظف است به منظور افزایش میزان دسترسی مردم به کتاب و خدمات نشر در طول برنامه سوم اقدامات ذیل را انجام دهد:

الف - تامین و احداث مکان مناسب برای نمایشگاه دائمی کتاب در مراکز کلیه استانهای کشور با مشارکت بخش غیر دولتی و شوراهای شهر.

ب- ساماندهی فعالیت‌های مربوط به انتخاب و معرفی برترین‌های فرهنگی از قبیل ناشرسال، خادمان نشر، مسابقات فرهنگی و اصلاح آیین‌نامه‌های مربوطه، به نحوی که در شرایط و امتیازات برابر، ناشران و اهل قلم شهرستانی در اولویت قرار گیرند.

ج- حمایت از تاسیس مراکز عرضه و نمایش کالا‌های فرهنگی و هنری، به ویژه کتابفروشی‌ها و دکه‌های فروش مطبوعات.

د- برگزاری مسابقات کتابخوانی به صورت منظم و با همکاری جدی دستگاه‌های اجرایی ذی‌ربط در سطح جامعه و بالاخص در واحدهای آموزشی آموزش عمومی، دبیرستانها، دانشگاهها و موسسات آموزش عالی.

۹- کلیه دستگاه‌های اجرایی مجازند مطابق ضوابط و تسهیلاتی که از سوی سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور تهیه و به تصویب هیات وزیران می‌رسد، نویسندگان و هنرمندانی را که در مسابقات منطقه‌ای، ملی و بین‌المللی

نهادهای فرهنگی دولتی و غیردولتی و میزان هزینه‌های دولتی و غیردولتی در بخش فرهنگ را همراه با شاخص‌هایی که بتوانند این تغییرات را نشان دهد حداکثر تا پایان شش ماهه اول سال بعد منتشر کنند.

۱۵- به منظور هماهنگی در فعالیتهای دستگاههای عضو شورای گسترش زبان فارسی، تمام اعتباراتی که در این دستگاهها صرف گسترش زبان فارسی و فعالیتهای مرتبط با آن می‌شود، از سرجمع بودجه‌های مصوب ستوانی این دستگاهها کسر و به ردیف بودجه‌ای خاصی منتقل می‌شود تا تحت نظارت شورای گسترش زبان فارسی و منطبق با ماموریهایی که از سوی این شورا به هر یک از دستگاههای عضو واگذار می‌شود، بین دستگاههای مذکور توزیع گردد.

۱۶- به وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی اجازه داده می‌شود به منظور رونق صدور کالاهای فرهنگی به خارج از کشور: الف - از سرمایه‌های خارجی برای تولید مشترک فیلم سینمایی و احداث مجتمع‌های بزرگ سینمایی و ارتقای تکنولوژی و افزایش ظرفیت تولید و نمایش استفاده کند. ب - از تولید فیلمهای مناسب برای صدور به بازارهای جهانی و حضور مستمر در جشنواره‌های جهانی حمایت قانونی، حقوقی و مالی کند.

ج - در مجامع فرهنگی سایر کشورها در زمینه فعالیتهای مربوط به چاپ و نشر حضور بیشتر و فعالانه‌تری داشته باشد.

۱۷- به منظور حمایت از فعالیتهای تولید و عرضه کالا و خدمات فرهنگی و هنری و ایجاد زمینه برای رشد استعدادهای و خلاقیتها در فعالیتهای سابق الذکر حمایت‌های لازم صورت خواهد گرفت.

آیین نامه اجرایی این بند شامل تعریف معیارها و سیاستها و چگونگی پرداخت یارانه به حوزه‌های مختلف فرهنگ و هنر، به نحوی که محدودکننده بازار رقابتی نباشد حداکثر تا پایان سال اول برنامه سوم توسعه، به پیشنهاد سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور و وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی به تصویب هیات وزیران خواهد رسید.

۱۸- فعالیتهای فرهنگی و هنری در استفاده از تبصره‌های تسهیلات تکلیفی قوانین بودجه ستوانی از تسهیلات خاص مربوط به فعالیتهای تولیدی استفاده می‌نماید.

۱۹- به منظور تامین مواد اولیه مورد نیاز تولید کالاهای فرهنگی و هنری (از قبیل کتاب، نشریه و روزنامه، فیلم، نوار موسیقی و ...) و جلوگیری از خروج ارز و تشویق و هدایت سرمایه‌گذاریهای داخلی در صنایع فرهنگی:

الف - وزارت صنایع موظف است نسبت به مطالعه و بررسی و احداث و گسترش صنایع و واحدهای تولیدی فرهنگی اقدام نماید. وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی همکاریهای لازم را در این زمینه معمول خواهد داشت.

ب - دولت امکانات و تسهیلات خاص همچون تسهیلات تکلیفی بانکی، تعرفه‌های ترجیحی، تامین ارز ماشین آلات و امکانات زیربنایی را برای جذب سرمایه‌گذاریهای تعاونی و خصوصی در صنایع فرهنگی پیش‌بینی نماید.

ج - در اجرای این راهکار وزارت صنایع واحد مشخصی را در تشکیلات وزارتی مستقر می‌نماید.

کشور اقدامات ذیل را در دوران برنامه سوم انجام دهد:

الف - تدوین طرح تعمیم ارزشیابی هنرمندان، نویسندگان و سینماگران شاغل بخش دولتی به هنرمندان غیر شاغل.

ب - فراهم کردن زمینه برای بهره‌گیری از هنرمندان، نویسندگان و سینماگران برای تدریس در مراکز آموزشی در سطوح مختلف با توجه به توانمندیهای آنان.

ج - تحت پوشش بردن هنرمندان، نویسندگان، سینماگران و قهرمانان ورزشی کشور در بیمه‌های اجتماعی و درمانی.

د - اجرای بیمه آثار هنری هنرمندان و پدیدآورندگان آثار هنری.

۱۳- وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی موظف است به منظور تامین مواد اولیه مورد نیاز برای تولید کالاهای فرهنگی و هنری و جلب مشارکت بخشهای غیر دولتی برای سرمایه گذاری در این زمینه اقدامات ذیل را انجام دهد:

الف - انجام مطالعات لازم در زمینه برآورد نیاز کشور به مواد اولیه تولید کالاهای فرهنگی (کاغذ، فیلم، زینک، نوار و فیلم خام) با توجه به سیاستهای توسعه فرهنگی کشور
ب - پیش‌بینی سیاستهای حمایتی برای تشویق سرمایه‌گذاری بخش خصوصی در زمینه تولید مواد اولیه کالاهای فرهنگی و هنری.

۱۴- وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی موظف است در هر یک از سال‌های اجرای برنامه سوم گزارش فرهنگی کشور را با هدف احصاء دقیق کلیه فعالیتهای فرهنگی کشور، ارزیابی کمی و کیفی این فعالیتها، بررسی رشد فعالیتها نسبت به سال قبل، و ارزیابی فعالیتهای دستگاهها و

حایز رتبه‌های اول می‌شوند، بدون رعایت ضوابط استخدامی و پس از احراز صلاحیتهای اخلاقی، استخدام کنند.

آیین نامه اجرایی این مصوبه شامل نحوه و شرایط استخدام و ارایه خدمت افراد با پیشنهاد سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور به تصویب هیات وزیران خواهد رسید.

۱۰- وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی و سازمان تربیت

بدنی موظفند به منظور حمایت از هنرمندان و پدیدآورندگان آثار فرهنگی و هنری، دست‌اندرکاران چاپ و نشر کتاب و مطبوعات و قهرمانان و پیشکسوتان ورزشی و ساماندهی

کلیه اقداماتی که در حال حاضر با هدف حمایت از افراد سابق الذکر صورت می‌گیرد، آیین نامه مربوط به تشکیل صندوق اعتباری حمایت از نویسندگان، هنرمندان و قهرمانان و پیشکسوتان ورزشی را حداکثر تا پایان سال اول برنامه تهیه و برای تصویب به هیات وزیران ارایه کند.

۱۱- وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی موظف است طرح

مربوط به اعطای تسهیلات مالی و مزایای قانونی، هماهنگی و همکاری بین دستگاهها و بنگاههای تولیدکننده محصولات فرهنگی و هنری و نیز سازمانهای مرتبط با صادرات و واردات، وزارت امور خارجه و دستگاههای انتظامی و اطلاعاتی و همچنین بازاریابی در خارج از کشور را حداکثر تا پایان سال اول برنامه سوم توسعه، تهیه و به تصویب هیات وزیران برساند.

۱۲- وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی و سازمان تربیت بدنی تلاش خواهند کرد به منظور قدردانی از هنرمندان، نویسندگان و قهرمانان ورزشی و استفاده از تجربیات و مهارتهای آنان به همکاری سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی